

موسیقی سے گانہ شعردیوان عبدالواسع حبلی

(کناری، درونی، معنوی)

پہلے نمبر:

محمد شریف حسین

موسیقی سه گانه شعر عبدالواسع جبلی (کناری، درونی، معنوی)

سرشناسه :	حسین بر، محمدشریف، ۱۳۵۸ -
عنوان و نام پدیدآور :	موسیقی سه گانه شعر دیوان عبدالواسع جبلی: کناری، درونی، معنوی/ نویسنده محمدشریف حسین‌بر.
مشخصات نشر :	سراوان: نسیم حجاز، ۱۳۹۸.
مشخصات ظاهری :	۲۵۴ص.
شابک :	۹۷۸-۶۲۲-۶۱۴۹-۰۴-۴
وضع فهرست نویسی :	فبیا
نوع :	جبلی، عبدالواسع بن عبدالجامع. - ۵۵۵ق. دیوان -- نقد و تفسیر
موضوع :	شعر فارسی -- قرن ۵ق. -- تاریخ و نقد
موضوع :	Persian poetry - ۱۲th century - History and criticism
موضوع :	عروض فارسی -- قرن ۵ق. -- تاریخ و نقد
موضوع :	Persian language -- Versification -- ۱۲th century--History and criticism
رده بندی کنگره :	PIR۴۸۵۲/۵۹۰۸۴۷۱۳۹۷
رده بندی دیویی :	۸۸۱/۲۳
شماره کتابشناسی ملی :	۵۳۶۹۷۸۱

انتشارات نسیم حجاز

- ♦ نویسنده: محمد شریف حسین بر
- ♦ ناشر: سراوان؛ نسیم حجاز ۰۹۱۵۹۴۳۱۶۳۲
- ♦ مدیر امور فنی و چاپ: شعیب دهقان
- ♦ قطع و شمارگان: وزیری/ ۵۰۰ جلد
- ♦ نوبت چاپ: اول: نسیم حجاز؛ ۱۳۹۹
- ♦ شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۶۱۴۹-۰۴-۴

دفتر مرکزی: استان سیستان و بلوچستان، شهرستان سراوان، خیابان امام خمینی، کوچه ۱۴
شعبه ۲: شهرستان زاهدان، خیابان توحید، کوچه ۱

Web: <http://nasimhejaz.ir>

Mail: Nasim_hejaz@yahoo.com

©تمام حقوق چاپ و نشر این اثر در نزد ناشر محفوظ است.

فهرست

۷	مقدمه
۱۱	۴-۱- موسیقی کناری
۱۳	۴-۲- بخش اول: قافیه
۱۹	۴-۳- قافیه بدیعی
۳۹	۴-۴- اقلام قافیه
۵۷	۴-۵- حسن قافیه
۵۹	۴-۶- عیوب قافیه
۶۹	۴-۷- ردیف
۷۵	۴-۸- ردیف و افزایش موسیقی
۷۶	۴-۹- ردیف و تأثیر آن بر احساس و مخاطب
۷۶	۴-۱۰- مرز بین قافیه و ردیف
۷۸	۴-۱۱- انواع ردیف در دیوان جلی
۸۸	۴-۱۲- حاجب
۹۰	۴-۱۳- نتیجه گیری
۹۳	فصل پنجم
۹۳	موسیقی درونی
۹۵	۵-۱- بدیع
۹۷	۵-۲- بدیع لفظی
۹۹	۵-۳- تسجیع
۱۰۴	۵-۴- تسمیط
۱۰۶	۵-۶- ترصیع
۱۰۷	۵-۷- موازنه (مماثله)

۱۰۹	۸-۵- تضمین المزدوج (ازدواج)
۱۱۰	۹-۵- تجنیس
۱۳۲	۱۰-۵- تکرار
۱۴۷	۱۱-۵- تلمیع
۱۴۹	۱۲-۵- نتیجه گیری:
۱۵۱	فصل ششم
۱۵۱	معنی معنوی
۱۵۳	۱-۶- معنی معنوی
۱۵۴	۲-۶- تشبیه
۱۶۶	۳-۶- تناسب
۱۸۴	۴-۶- ایهام
۱۹۵	۵-۶- ترتیب کلام
۲۰۵	۶-۶- تعلیل و توجیه
۲۰۹	۷-۶- دیگر صنایع معنوی
۲۱۶	۸-۶- نتیجه گیری
۲۱۸	۹-۶- نتیجه گیری کلی از تحقیق
۲۲۱	پیوست ها

مقدمه

انگیزه اصلی از تدوین اثر حاضر، علاقه به عشق و علاقه فراوان اینجانب به ادبیات اصیل و ریشه دار و دارای هویت این سرزمین همیشه سرافراز یعنی ایران عزیز، اول ادای احترام به پیشگاه شاعر گران قدر سده ششم هجری قمری عبدالواسع جبلی و دوم ادای دین به این شاعر بزرگ که از سلاله ی ایران است با شناساندن وی شاید خدمتی اندک به این مرزوبوم کرده باشم. شاعری که به نوعی نمایانگر نامداران این عرصه قرار گرفته و همین امر باعث شده که اکثر منابعی که درباره «عبدالواسع جبلی» اطلاعاتی هرچند اندک به دست می دهند، فقط به طور اجمالی در مورد زندگی و خود شاعر اشاراتی می کنند و از پرداختن به ظرایف و دقایق اشعار وی غافل مانده اند. این در حالی است که برای شناخت و بررسی همه جانبه زندگی و زیبایی شعر یک شاعر نیاز به تحقیقات دامنه دار و وسیع احساس می شود. از آن جایی که به نظر می رسد تلاشی در خور و بجا برای شناسایی شعر و موسیقی این شاعر در این جامعه دانشگاهی انجام نگرفته است. این وظیفه به اینجانب محول گردید تا مانند یک ایرانی علاقمند به خاک و سرزمین ایران از این فرصت به دست آمده نهایت استفاده را ببرم و با شناساندن و کشف موسیقی به کاررفته در دیوان اشعار عبدالواسع جبلی اطلاعاتی نو و هر چند مختصر در اختیار جامعه ادبی قرار دهم.

برای انجام این کار پژوهشی در کنار بهره‌گیری از منابع متعدد و معتبر، از دیوان عبدالواسع جبلی به اهتمام و تصحیح و تعلیق ذبیح الله صفا بهره‌جستم. در استخراج و نام‌گذاری اوزان ملاک اصلی کتاب «المعجم فی معاییر اشعار العجم» شمس قیس رازی و کتب دکتر سیروس شمیسا بوده است. در تشخیص و ترتیب صنایع بدیعی لفظی و معنوی تلاش گردیده است تا با در نظر گرفتن آراء صاحب نظران و استادان فن نظریه‌ای که جامع‌تر است، ملاک قرار گیرد. در جمع‌آوری، فصل‌بندی و ارجاعات، از آخرین عنوان و مقررات نگارش رعایت شده است. در ارجاع اشعار عدد سمت راست نشانه شماره بیت، عدد سمت چپ نشانه شماره صفحه می‌باشد.

در پایان از استاد شعیب دهقان مدیر اجرایی موسسه فرهنگی و انتشاراتی نسیم حجاز که چاپ این اثر - اصل تلاش و زحمات ایشان می‌باشد، تشکر می‌نمایم.